

บทที่ 5

การอภิปรายผล

พระภิกษุข้ามถิ่นอัครลักษณะข้ามแดน

การย้ายเข้ามาของพระภิกษุจากประเทศพม่า ทั้งพระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทใหญ่ จาก การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องนั้น จะเห็นได้ว่ามีความข้ามแดนไปมาของความรู้ทางพุทธศาสนา และพระภิกษุสงฆ์ ด้วยปัจจัยทางด้านสงคราม การรบและยึดครองพื้นที่ทางภาคเหนือของประเทศไทยในสมัยที่ถูกเรียกว่า “ล้านนา” ความเจริญทางด้านพุทธศาสนาในล้านนานั้นถูกกล่าวถึงในวรรณกรรมอย่างแพร่หลาย ตลอดจนความรู้ทางด้านคัมภีร์ต่างๆของล้านนานั้นถูกเผยแพร่เข้าสู่ประเทศพม่า และ โบราณสถานในล้านนาก็ได้รับอิทธิพลจากพม่าด้วยเช่นกัน

5.1 ปัจจัยที่ทำให้พระภิกษุพม่า และ พระภิกษุไทใหญ่ข้ามถิ่นมายังประเทศไทย

การเข้ามาของพระภิกษุพม่านั้นทางด้านประวัติศาสตร์หลังจากที่เขตแดนรัฐไทยและพม่า ถูกขีดเส้นแบ่งอย่างชัดเจนนั้น จะอยู่ในช่วงของยุคการค้าอาณานิคมช่วงหลังที่ประเทศพม่าถูกรัฐบาลอังกฤษเข้ายึดครองใน พ.ศ.2429 ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจึงต้องเปิดสัมปทานป่าไม้ให้กับบริษัทเอกชนในอาณัติของอังกฤษเข้ามาทำป่าไม้ในประเทศไทย ชาวพม่าซึ่งอยู่ในอาณัติของอังกฤษจึงมีโอกาสที่จะเข้ามาทำป่าไม้ในภาคเหนือของประเทศไทย ภายใต้สิทธิการคุ้มครองของรัฐบาลอังกฤษ ตามสนธิสัญญาเชียงใหม่ ชาวพม่าที่เข้ามามีหลายกลุ่มหลายพวกและมีฐานะดี ตามความเชื่อของชาวพม่าการสร้างวัดทำให้ได้บุญกุศลมาก และการทำป่าไม้ทำให้ “ผืนดิน” ไม่มีที่อยู่ ต้องทำบุญให้กับผืนดิน ชาวพม่าจึงสร้างวัดขึ้นในประเทศไทยตามแหล่งชุมชนของคนเพื่อจะได้บุญกุศลต่อตนเองครอบครัวและได้ทำบุญต่อผีसांगเทวดาที่ตนเองได้ทำร้าย เมื่อสร้างวัดเสร็จก็ได้ นิมนต์พระภิกษุจากประเทศพม่ามาเป็นเจ้าอาวาสและอาศัยอยู่ในวัดที่กลุ่มคนสร้างขึ้น สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าชาวพม่าที่สร้างวัดเป็นผู้มีฐานะสามารถสังเกตได้จากลักษณะวัดที่มีความวิจิตรสวยงาม นอกจากนี้แล้วจะพบว่าอุโบสถของวัดพม่าในประเทศไทยจะได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมทางยุโรป ตัวอย่างอุโบสถในวัด ศรีรองเมือง และวัดท่ามะโอ ในจังหวัดลำปาง เป็นต้น

การสร้างวัดของชาวพม่าที่มีจำนวนหลายวัด แสดงให้เห็นถึงความมั่งคั่งของชาวพม่าที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย การที่มีชาวพม่าในประเทศไทยทำให้เกิดการผสมผสานทางชาติพันธุ์ ของคนไทยภาคเหนือกับชาวพม่าจนเมื่อมีกฎหมายว่าด้วยคนต่างด้าวในปี พ.ศ.2448 ให้คนต่างด้าว

สามารถแปลงสัญชาติเป็นคนสัญชาติไทย ทำให้เกิดกลุ่มตระกูลต่างๆที่มีเชื้อสายของชาวพม่า และเป็นกลุ่มคหบดีของหลายจังหวัดในภาคเหนือ ที่ยังคงมีการสนับสนุนกิจกรรมทางพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง ช่วงเวลาของการเข้ามาทำงานในประเทศไทยของชาวพม่าในภาคเหนือ ความร่ำรวยมีฐานะครอบครัวชาวพม่าได้แสดงผ่านให้เห็นจากการสร้างวัด

กลุ่มชาวไทยใหญ่ที่เข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทยนอกเหนือจากที่เข้ามาทำป่าไม้ในภาคเหนือในช่วงของการปกครองของรัฐบาลอังกฤษ ยังมีช่วงของการอพยพจากภัยสงครามต่างๆที่เกิดขึ้นมาก่อนยุคของการล่าอาณานิคม เช่นในช่วงสมัยของพระเจ้ากาวิละพ.ศ.2325-2356 เป็นยุคของการสร้างเมืองที่ต้องการกำลังคนมาพัฒนาพื้นที่บ้านเมือง เรียกยุคนี้ว่า "ยุคเก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง" จึงมีการเกณฑ์คนจากชาวเผ่าไทต่างๆกลุ่มคนไทใหญ่จากรัฐฉานของประเทศพม่าก็เป็นกลุ่มหนึ่งในกลุ่มของชาวไทยที่ถูกเกณฑ์ให้เข้ามาโดยเฉพาะในเมืองเชียงใหม่

การเข้ามาของพระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทใหญ่ที่เข้ามาในประเทศไทยมีลักษณะแบบสมัครใจ (Voluntary moves) คือพระภิกษุแต่ละองค์สามารถที่จะตัดสินใจได้ด้วยตนเองในการที่จะเลือกย้ายเข้าสู่ประเทศไทยหรือไม่ ความสมัครใจในการเดินทางมายังประเทศไทยทำให้เกิดปัจจัยต่างในศึกษาการย้ายถิ่น ในการศึกษานี้ได้ศึกษาปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และศาสนา เป็นปัจจัยในการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงกลุ่มอายุของพระภิกษุสงฆ์พม่าและพระภิกษุสงฆ์ไทใหญ่ที่ข้ามแดนเข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย (ตามตารางที่1)โดยจะเห็นได้ว่าพระภิกษุสงฆ์พม่าและพระภิกษุสงฆ์ไทใหญ่ มีกลุ่มอายุในช่วงที่ข้ามแดนเข้าในประเทศไทยมีอายุไม่แตกต่างกันมากพระภิกษุพม่ามีอายุเฉลี่ยที่ 27 ปีพระภิกษุไทใหญ่มีอายุเฉลี่ย 21-22 ปี อายุที่มีความใกล้เคียงกันแสดงให้เห็นว่าอายุไม่มีผลให้พระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทใหญ่มีความแตกต่างกันในการเข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย แต่แนวโน้มการเข้ามาของสามเณรไทใหญ่ในภาคเหนือของประเทศไทยมีมากกว่าสามเณรพม่าเพราะจากการลงพื้นที่ศึกษาไม่ปรากฏให้พบว่ามีสามเณรพม่าที่เข้าสู่ประเทศไทยในช่วงปีที่ผ่านมา แต่สามเณรไทใหญ่จะเข้ามาในประเทศไทยได้ง่ายกว่าและไม่มีเอกสารแสดงตนเองทั้งเอกสารบัตรประชาชนการเป็นชาวพม่า หรือการเป็นสามเณรของประเทศพม่า

ตารางที่ 1

เปรียบเทียบอายุปัจจุบัน อายุในขณะที่เข้ามาในประเทศไทย และจำนวนปีที่อยู่ในประเทศไทยของ พระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทใหญ่ที่เข้ามาอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย

กรณีศึกษา	อายุปัจจุบัน (ปี)	อายุในขณะที่เข้ามาในประเทศไทย (ปี)	จำนวนปีที่อยู่ในประเทศไทย (ปี)
พระภิกษุพม่า			
กรณีศึกษาที่ 1	87	39	48
กรณีศึกษาที่ 2	36	27	9
กรณีศึกษาที่ 3	39	29	10
กรณีศึกษาที่ 4	28	22	6
กรณีศึกษาที่ 5	32	24	8
กรณีศึกษาที่ 6	27	23	4
กรณีศึกษาที่ 7	36	27	9
พระภิกษุไทใหญ่			
กรณีศึกษาที่ 8	29	24	5
กรณีศึกษาที่ 9	36	31	5
กรณีศึกษาที่ 10	28	23	4
กรณีศึกษาที่ 11	32	24	6
กรณีศึกษาที่ 12	26	20	6
กรณีศึกษาที่ 13	15	13	2
กรณีศึกษาที่ 14	16	16	1

ในด้านการศึกษาของพระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทใหญ่ที่เข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทยแสดงให้เห็นความแตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือพระภิกษุสงฆ์พม่าจะได้รับการศึกษาทางด้านพุทธศาสนาในประเทศพม่ามากกว่าพระภิกษุสงฆ์ไทใหญ่ แต่จากการศึกษาวิจัยพบว่าพระภิกษุสงฆ์พม่าก็ไม่ได้ใช้ความได้เปรียบในด้านการศึกษาแสดงความแตกต่างในการเข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย เพราะพระภิกษุสงฆ์พม่าไม่ได้นำความรู้ทางด้านศาสนามาสอนหนังสือในประเทศไทย มีเพียงกรณีศึกษาที่หนึ่งหลงพ่อเจ้าอาวาสวัดท่ามะโอเพียงองค์เดียวที่แสดงให้เห็นว่ามีการศึกษาสูงและใช้ความรู้ในทางพุทธศาสนาในการเข้ามาในประเทศไทย ส่วนพระภิกษุพม่า

องค์อื่นไม่ได้แสดงความแตกต่างในการดำเนินชีวิตในประเทศไทยจากความรู้ความสามารถทางพุทธศาสนาмаกไปกว่าพระภิกษุสงฆ์ไทใหญ่ (ตามตารางที่2)

ตารางที่ 2

แสดงระดับการศึกษาของพระภิกษุพม่าและไทใหญ่ก่อนที่จะเข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย

กรณีศึกษา	ไม่ได้ศึกษา	จีนปีว	ปฐมแหง	ปฐมลัก	ปฐมจี	ธัมมาจริยะ
พระภิกษุพม่า						
กรณีที่ศึกษาที่1						√
กรณีที่ศึกษาที่2					√	
กรณีที่ศึกษาที่3					√	
กรณีที่ศึกษาที่4					√	
กรณีที่ศึกษาที่5				√		
กรณีที่ศึกษาที่6					√	
กรณีที่ศึกษาที่7				√		
พระภิกษุไทใหญ่						
กรณีที่ศึกษาที่8			√			
กรณีที่ศึกษาที่9			√			
กรณีที่ศึกษาที่10			√			
กรณีที่ศึกษาที่11			√			
กรณีที่ศึกษาที่12	√					
กรณีที่ศึกษาที่13		√				
กรณีที่ศึกษาที่14		√				

ลักษณะและปัจจัยของพระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทใหญ่ที่เข้ามาในภาคเหนือในปัจจุบันมีในหลายลักษณะ มีความเหมือนและความแตกต่างกันบ้างแต่สามารถแบ่งลักษณะของการเข้ามาของพระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทใหญ่อย่างง่าย ได้สองกลุ่มด้วยกันคือ กลุ่มแรกเข้าประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และกลุ่มที่สองคือไม่มีหนังสือเดินทางในการข้ามแดนเข้ามาในประเทศไทย จากการศึกษาจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าพระภิกษุพม่าจะข้ามแดนเข้ามาในประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่พระภิกษุไทใหญ่นั้นเลือกวิธีการหลบหนีเข้าเมืองในการเข้ามาในประเทศไทย โดยอ้างเหตุผลของการติดต่อกับราชการว่าจะไม่ได้รับความเป็นธรรมในประเทศพม่าและค่าใช้จ่ายต่างๆที่ค่อนข้างสูง มีพระภิกษุพม่าบางส่วนที่เคยเข้าเมืองไทยอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมายแต่ก็กลับไปยังประเทศพม่า และได้ทำหนังสือเดินทางและขอวีซ่าเข้าประเทศไทยอย่างถูกต้องกลับมาในประเทศไทยบางส่วนด้วย แต่ในพระภิกษุไทใหญ่เลือกวิธีการถือหนังสือสุทธิพระภิกษุ

สงฆ์ไทยแทน จะเห็นได้ว่าพระภิกษุสงฆ์พม่าและพระภิกษุสงฆ์ไทใหญ่ที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ถูกข้อกำหนดทางด้านกฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายของคนเข้าเมืองต่าง ผ่านระเบียบขั้นตอน เหมือนกับบุคคล คนหนึ่งที่เข้ามาสู่ราชอาณาจักรไทยที่ต้องผ่านกฎระเบียบต่างๆที่ภาครัฐจัดเส้นให้ โดยมีมอบอำนาจในการอนุญาตขออยู่ในประเทศไทยถูกขึ้นตรงต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในที่นี้คือ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นผู้อนุญาตให้พระภิกษุต่างด้าว สามารถที่จะมาอยู่ในประเทศไทยได้หรือไม่ ระยะเวลาการอยู่ในประเทศไทยจะอยู่ได้กี่ปี ขั้นตอนต่างๆเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้พระภิกษุสงฆ์ที่มาจากประเทศพม่านั้น ไม่สามารถอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ในระยะยาวเหมือนในอดีตเห็นได้จากวัดพม่าในพื้นที่ภาคเหนือถูกแปลเปลี่ยนเป็นวัดไทย

ตารางที่ 3

แสดงลักษณะการเข้ามาของพระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทใหญ่

กรณีศึกษา	มีหนังสือเดินทาง	ไม่มีหนังสือเดินทาง
พระภิกษุพม่า		
กรณีศึกษาที่ 1	√	
กรณีศึกษาที่ 2	√	
กรณีศึกษาที่ 3	√	
กรณีศึกษาที่ 4	√	
กรณีศึกษาที่ 5		√
กรณีศึกษาที่ 6		√
กรณีศึกษาที่ 7	√	
พระภิกษุไทใหญ่		
กรณีศึกษาที่ 8		√
กรณีศึกษาที่ 9		√
กรณีศึกษาที่ 10		√
กรณีศึกษาที่ 11		√
กรณีศึกษาที่ 12		√
กรณีศึกษาที่ 13		√
กรณีศึกษาที่ 14		√

จากตารางที่ 3 ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของพระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาในประเทศไทยว่ามีการถือหนังสือเดินทางเข้าประเทศไทยหรือไม่ ผลของการศึกษา ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างพระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทใหญ่อย่างชัดเจนว่า พระภิกษุไทใหญ่ไม่มีการทำหนังสือเดินทางเข้าประเทศไทยเหมือนกับพระภิกษุพม่าที่มีสัดส่วนการทำหนังสือ

เดินทางมากกว่าโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 71.4 ส่วนพระภิกษุไทใหญ่ไม่มีหนังสือเดินทางร้อยละ ร้อย จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่าปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลัก ของการย้ายถิ่นของ พระภิกษุสงฆ์พม่าและพระภิกษุสงฆ์ไทใหญ่เข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย ถึงแม้ว่า ความต้องการเข้ามาในประเทศไทยจะเกิดจากความต้องการทางด้านจิตใจที่ต้องการความแปลกใหม่ใน การดำเนินชีวิตและไม่ได้วางแผนที่จะอยู่ในประเทศไทย แต่สิ่งที่สะท้อนให้เห็นจากการศึกษานี้ ได้แก่ความแตกต่างระหว่างเศรษฐกิจของประเทศต้นทางกับประเทศปลายทาง ในที่นี้ประเทศต้น ทางได้แก่ประเทศพม่าและประเทศปลายทางได้แก่ประเทศไทย จากการศึกษาพบว่าพระภิกษุพม่ามี ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ทำให้เข้ามาในประเทศไทยอยู่ที่ร้อยละ 71 ส่วนพระภิกษุไทใหญ่อยู่ที่ร้อยละ 85 โดยถูกถ่ายทอดผ่านความรู้สึกของพระภิกษุสงฆ์ในการอาศัยอยู่ระหว่างประเทศไทยและ ประเทศพม่า ของที่คนขึ้นพระนำมาถวายหรือความเป็นห่วงชาวบ้านที่ต้องทำมาหากิน เป็นต้น

ตารางที่ 4

แสดงปัจจัยที่ทำให้พระภิกษุพม่าและไทใหญ่เข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย

กรณีศึกษา	เศรษฐกิจ	สังคม	การเมือง	ศาสนา
พระภิกษุพม่า				
กรณีศึกษาที่1		√		√
กรณีศึกษาที่2		√		
กรณีศึกษาที่3	√	√		
กรณีศึกษาที่4	√			
กรณีศึกษาที่5	√			
กรณีศึกษาที่6	√			
กรณีศึกษาที่7	√			
พระภิกษุไทใหญ่				
กรณีศึกษาที่8	√			
กรณีศึกษาที่9	√		√	
กรณีศึกษาที่10	√			
กรณีศึกษาที่11	√		√	
กรณีศึกษาที่12	√		√	
กรณีศึกษาที่13	√			
กรณีศึกษาที่14				√

ปัจจัยรองของการย้ายถิ่นเข้ามาของพระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทใหญ่ที่เข้ามาใน ภาคเหนือของประเทศไทย มีความแตกต่างกัน เพราะปัจจัยรองจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของ

พระภิกษุพม่าคือปัจจัยทางด้านสังคม ในที่นี้ได้แก่ความต้องการของชุมชนต่อพระภิกษุและความสัมพันธ์ทางเครือญาติของภิกษุด้วยกันในการย้ายถิ่นเข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย ในส่วนของพระภิกษุไทใหญ่ปัจจัยรองได้แก่ปัจจัยทางการเมือง ความไม่สงบความไม่ปลอดภัยในชีวิต ความวุ่นวายทางการเมือง การเกิดการสู้รบกันระหว่างกลุ่มพม่าและนักรบภูษาคีไทใหญ่ ทำให้ปัจเจกชนบางคนเลือกที่จะบวชและเข้ามาในประเทศไทยเพื่อจะหลบจากการถูกเกณฑ์ไปเป็นทหาร และปัจจัยทางการเมืองไม่ส่งผลกระทบต่อที่พระภิกษุพม่าข้ามแดนเข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย ถึงแม้บางครั้งจะมีท่าทีไม่พอใจรัฐบาลทหารก็ตาม แต่ไม่ใช่ปัจจัยหลักที่นำไปสู่การข้ามแดนเข้ามาในประเทศไทยแต่อย่างใด

ความไม่มั่นคงทางการเมืองและภาวะสงคราม แสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันในประเทศพม่า แต่ก็ไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อพระภิกษุพม่าหรือไทใหญ่ข้ามถิ่นเข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย แต่ส่งผลโดยอ้อมให้กับพระภิกษุในประเทศพม่า เพราะทำให้เกิดความยากจนและใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมริบเอาผลประโยชน์จากชาวบ้าน ชาวบ้านและพระภิกษุไม่สามารถออกมาเคลื่อนไหวได้ เพราะก่อให้เกิดความไม่มั่นคงและปลอดภัย

5.2 เปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ของพระภิกษุพม่า และ พระภิกษุไทใหญ่กับสังคมไทย

ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการข้ามแดนเข้ามาของพระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทใหญ่ที่เข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งออกเป็นการปรับตัวทางวัฒนธรรม การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม การบูรณาการทางวัฒนธรรม และความขัดแย้งทางวัฒนธรรม จากการศึกษาวิจัยนี้ทำให้ทราบว่าพระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทใหญ่มีความแตกต่างกันในการยอมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เมื่อเข้ามาสู่ประเทศไทย โดยกรอบในการทำความเข้าใจในเรื่องปฏิสัมพันธ์ทางสังคมนี้จะอยู่ในกรอบของการปฏิบัติทางพุทธศาสนาเป็นหลัก

การปรับตัวทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือการ โคนคิ้ว การโคนคิ้วเป็นวัฒนธรรมของพุทธศาสนาในประเทศไทยพระพม่าบางส่วน และพระไทใหญ่ทุกองค์ที่เข้ามาในประเทศไทยได้ยอมรับหลักเกณฑ์ข้อนี้ ทำให้บางส่วนโคนคิ้ว ในส่วนของพระภิกษุพม่านั้นเมื่อเข้าประเทศไทยมาอย่างถูกกฎหมายแล้วแนวโน้มของการ โคนคิ้วได้ลดลง จะเห็นได้ว่าการเข้าเมืองอย่างถูกกฎหมายและได้อาศัยอยู่ในวัดพม่าแล้วการ โคนคิ้วก็ไม่ใช่สิ่งที่จำเป็นกับการ โคนคิ้ว จะมีบ้างเมื่อต้องเดินทางภายในประเทศไทยจะมีบ้างครั้งที่จะต้อง โคนคิ้วของตัวเองเพื่อให้เข้ากับวัฒนธรรมทางด้านพุทธศาสนาของประเทศไทย เช่นเดียวกันกับเรื่องของสีของจีวรก็เช่นเดียวกัน การที่มีคนไทยเห็นพระภิกษุที่มีสีจีวรแตกต่างไปจากเดิมมักจะมีคำถามว่าเป็นพระจริงหรือไม่ พระภิกษุพม่าที่ต้องเดินทางไปต่างจังหวัด โดยเฉพาะในภาคอื่นของประเทศไทยพระภิกษุพม่าจะเปลี่ยนสีจีวรจากสีที่พระพม่ามุ่งห่มเป็นสีที่พระไทยมุ่งห่ม ในส่วนของพระไทใหญ่นั้นมีแนวโน้ม

การเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการ โคนคิ้วและเปลี่ยนสีจิวรอย่างถาวรตั้งแต่แรกในการข้ามแดนเข้ามาสู่ประเทศไทยดั่งนั้น ความเป็นพระไทใหญ่กับพระไทยแทบจะแยกกันไม่ออก เป็นวิธีการปรับตัวของพระภิกษุไทใหญ่ที่เข้ามาอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย

การผสมผสานทางวัฒนธรรมในการศึกษาครั้งนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจนในเรื่องของประเพณีปฏิบัติทางด้านพระวินัยของพระภิกษุสงฆ์ในการลงอุโบสถของพระภิกษุสงฆ์พม่าในกลุ่มวัดพม่าที่มีช่วงระยะเวลาที่อยู่ในภาคเหนือมายาวนานกว่าหนึ่งร้อยปี การลงอุโบสถของพระภิกษุพม่าในภาคเหนือของประเทศไทยโดยเฉพาะในจังหวัดลำปาง วัดในอำเภอแม่สะเรียง และในจังหวัดตากที่วัดพม่าตั้งอยู่ การลงอุโบสถนั้นจะประกอบไปด้วยพระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทยที่อาศัยอยู่ในวัดพม่าโดยไม่ได้ลงอุโบสถร่วมกับกลุ่มวัดไทย จนเกิดเป็นประเพณีการปฏิบัติเฉพาะวัดในกลุ่มวัดพม่าเท่านั้น โดยจะมีการตักบาตรคอกไม้ เพื่อให้พระภิกษุนำไปถวายแก่พระพุทธรเจ้าในการลงอุโบสถ ส่วนการสวดต่างๆขึ้นอยู่กับพระภิกษุที่ได้รับมอบหมายซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นพระภิกษุสงฆ์ไทยที่ได้รับมอบหมายในการสวด

การบูรณาการทางวัฒนธรรมของพระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทยก็คือการทำวัตร(การสวดมนต์) โดยพระไทยที่อยู่ในวัดพม่าก็ต้องสวดสำเนียงพม่า และการ “นั่งยอง” ในการสวดแบบพระภิกษุพม่า เมื่อมีการรับกิจนิมนต์พระภิกษุสงฆ์ไทยที่รับกิจนิมนต์ร่วมกับพระภิกษุสงฆ์พม่าที่มีพรรษามากกว่าก็ต้องสวดสำเนียงพม่าด้วย เช่นกันเมื่อพระพม่าได้รับกิจนิมนต์กับพระภิกษุสงฆ์ไทยก็จะสวดมนต์ในสำเนียงของพระไทยเช่นกัน พระไทยที่อยู่ในวัดพม่าก็ไม่จำเป็นที่จะต้อง โคนคิ้ว แต่อาจจะต้องเปลี่ยนสีจิวรให้เหมือนกับพระภิกษุพม่า ส่วนพระภิกษุไทใหญ่เนื่องจากอยู่ในวัดไทยเลยไม่มีการนำเอาวัฒนธรรมของตนเองเข้าไปผสมผสานกับวัฒนธรรมของพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่แต่ถูกกลืนกลายรับเอาวัฒนธรรมของพระภิกษุไทยในพื้นที่นั้นมาใช้เลย

ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นและเห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อระยะเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปวัดพม่า หรือวัดไทใหญ่ ก็จะถูกทำให้เป็นวัดไทย โดยมีพระภิกษุไทยเป็นเจ้าของ มีพระไทยอาศัยอยู่ ซึ่งปัจจุบันวัดพม่าเกือบทุกแห่งจะมีพระภิกษุไทยอยู่มากกว่าที่จะเป็นพระภิกษุพม่า แต่จะมีขเว้นก็ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ยังมีวัดบางวัดที่มีพระพม่าเท่านั้น ความขัดแย้งอีกอย่างหนึ่งก็เป็นลักษณะของคตินุคตเช่นพระภิกษุพม่าไม่สามารถทำการบวชอย่างเป็นทางการได้เหมือนกับพระภิกษุไทย คือไม่สามารถออกหนังสือสุทธิพระภิกษุไทยได้ จะออกได้ก็แต่หนังสือรับรองของทางวัดเท่านั้น นอกจากจะเป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มแล้วยังเป็นความขัดแย้งในคำสอนทางพุทธศาสนาอีกด้วย แต่พระภิกษุพม่าที่มาอยู่ได้ไม่นาน และพระภิกษุไทใหญ่จะไม่พยายามสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้น จะพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมประเทศไทยให้ได้มากกว่าที่จะสร้างความขัดแย้ง เช่นการยอมรับโบสถ์พระไทยถึงแม้ว่าข้อมูลของพรรษาจะไม่เป็นความจริงก็ตาม หรือพระภิกษุพม่าจะ โคนคิ้วเปลี่ยนสีจิวรเมื่อต้องเดินทางภายในประเทศไทย

ตารางที่ 5

แสดงการปรับตัวของพระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทใหญ่ที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย

กรณีศึกษา	โกนคิ้ว		เปลี่ยนสีจิวร		ใช้ภาษาไทยได้		สำเนียงการสวดมนต์	
	โกน	ไม่โกน	เปลี่ยน	ไม่เปลี่ยน	ได้	ไม่ได้	พม่า	ไทยและพม่า
พระภิกษุพม่า								
กรณีศึกษาที่ 1		✓		✓	✓		✓	
กรณีศึกษาที่ 2		✓		✓	✓		✓	
กรณีศึกษาที่ 3		✓		✓	✓		✓	
กรณีศึกษาที่ 4		✓		✓	✓			✓
กรณีศึกษาที่ 5	✓		✓		✓			✓
กรณีศึกษาที่ 6	✓		✓		✓			✓
กรณีศึกษาที่ 7		✓		✓	✓		✓	
พระภิกษุไทใหญ่								
กรณีศึกษาที่ 8	✓		✓		✓			✓
กรณีศึกษาที่ 9	✓		✓		✓			✓
กรณีศึกษาที่ 10	✓		✓		✓			✓
กรณีศึกษาที่ 11	✓		✓		✓			✓
กรณีศึกษาที่ 12	✓		✓		✓			✓
กรณีศึกษาที่ 13	✓		✓		✓			✓
กรณีศึกษาที่ 14	✓		✓		✓			✓

จากปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นทำให้เกิดภาพของอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนของพระภิกษุพม่ากับพระภิกษุไทใหญ่ โดยพระภิกษุพม่าสามารถดำรงอัตลักษณ์ของตนเองไว้ได้และมีความสัมพันธ์กับการเข้าเมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ถ้าเข้าเมืองอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมายก็ทำให้พระภิกษุพม่ามีแนวโน้มที่จะรับเอาวัฒนธรรมของพระภิกษุไทยเข้ามาปรับใช้เหมือนกัน ในส่วนพระภิกษุไทใหญ่นั้นไม่สามารถดำรงอัตลักษณ์ของกลุ่มตนเองไว้ได้เมื่อเข้ามาสู่ประเทศไทย เพราะมีการโกนคิ้ว เปลี่ยนสีจิวร ถือบัตรหรือหนังสือสูตรของพระภิกษุไทย และพยายามจะไม่แสดงตนอย่างชัดเจนว่าเป็นพระภิกษุที่มาจากประเทศพม่า แต่พระภิกษุไทใหญ่ก็พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองเมื่ออยู่ในกลุ่มของพระภิกษุไทใหญ่ด้วยกัน โดยการพยายามรวมกลุ่มอยู่ในวัดเดียวกัน และการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ของคนในการสื่อสาร และพยายามหลีกเลี่ยงการพบกับบุคคลนอกกลุ่มหากไม่จำเป็น ทำให้ภาพของอัตลักษณ์ของพระภิกษุไทใหญ่มีลักษณะที่เรียกว่าเป็นทวิลักษณ์ ก็คือมีความเป็นไทใหญ่ในชาติพันธุ์แต่รับเอาความเป็นพระภิกษุไทยมาปรับใช้ในการอยู่ในพื้นที่ประเทศไทย และการติดต่อกับคนภายนอกกลุ่ม

ความแตกต่างในการแสดงออกในด้านอัตลักษณ์ของพระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทใหญ่ ถูกเชื่อมโยงกับลักษณะของการข้ามแดนถ้าข้ามแดนมาอย่างถูกกฎหมายก็จะมีแนวโน้มที่จะรักษาความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองเอาไว้ได้ ถ้าเข้าเมืองมาไม่ถูกกฎหมายก็จะพยายามที่จะไม่แสดงออกถึงความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองเพื่อลดความขัดแย้งกับสังคมใหม่ที่ตนเข้ามาอาศัยอยู่เพื่อที่จะสามารถที่จะอาศัยอยู่ในพื้นที่ต่อไปได้

ตารางที่ 6

แสดงอัตลักษณ์ที่ถูกแสดงออกทางภายนอกของพระภิกษุที่ศึกษา

กรณีศึกษา	อัตลักษณ์	พม่า	ไทใหญ่	ไทย
พระภิกษุพม่า				
	กรณีศึกษาที่ 1	√		
	กรณีศึกษาที่ 2	√		
	กรณีศึกษาที่ 3	√		
	กรณีศึกษาที่ 4	√		
	กรณีศึกษาที่ 5	√		
	กรณีศึกษาที่ 6	√		
	กรณีศึกษาที่ 7	√		
พระภิกษุไทใหญ่				
	กรณีศึกษาที่ 8			√
	กรณีศึกษาที่ 9		√	
	กรณีศึกษาที่ 10			√
	กรณีศึกษาที่ 11			√
	กรณีศึกษาที่ 12			√
	กรณีศึกษาที่ 13		√	
	กรณีศึกษาที่ 14			√

จากตารางทำให้ทราบว่าพระภิกษุไทใหญ่นั้นแสดงอัตลักษณ์ให้บุคคลภายนอกเห็นอย่างชัดเจนว่าตนเองเป็นพระภิกษุไทย มากกว่าพระภิกษุพม่าที่ยังคงสามารถรักษาอัตลักษณ์ของตนเองให้คนภายนอกเข้าใจว่ากลุ่มของตนเป็นกลุ่มพระภิกษุพม่า สิ่งที่แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนในการปรับตัวของพระภิกษุไทใหญ่ก็คือการใช้ภาษาไทย การโกนคิ้ว และเปลี่ยนสีจิวร และการพยายามปิดบังตัวตนว่าเป็นใครมาจากไหน และการใช้เอกสารของประเทศไทยในการประกอบการอาศัยอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย